

Έργο Erasmus+ Στρατηγικές συμπράξεις επιμόρφωσης ενηλίκων

Eco-management: Γνώσεις του χθες τεχνολογία του αύριο

O1 – ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Επεξεργασία δελτίων καλών πρακτικών

2017-1-FRO1-KA204-037222

www.ecomanagement.eu

www.facebook.com/ecomanagement.eu

Το έργο υλοποιήθηκε με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το περιεχόμενο του κειμένου την ευθύνη φέρει αποκλειστικά ο συντάκτης του, και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τη θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι εταίροι του έργου

Σύλλογος Alpes de Lumière (Προβηγκία-Γαλλία)

Ο σύλλογος προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει τον τοπικό πληθυσμό για τον πλούτο του τόπου, προτείνοντας κοινωνικούς, πολιτιστικούς και προσωπικούς δεσμούς μεταξύ τους με στόχο την ανάδειξη και ενδυνάμωση της περιοχής τους.

Courriel: contact@adl-asso.org

Site Internet: www.alpes-de-lumiere.org

Εταιρία EuroKoncept 21 (Σλοβακία)

Στόχος της εταιρίας αυτής είναι η υποστήριξη για την επαγγελματική ένταξη των ευάλωτων πολιτών και η υλοποίηση δράσεων τοπικής ανάπτυξης σε σχέση με τη διαχείριση και την προστασία της φυσικής κληρονομιάς.

Courriel: rri@slovanet.sk

Site Internet: www.eurokoncept21.sk

Gatehouse Development Initiative (Σκωτία)

Είναι οργάνωση εθελοντών που υλοποιεί προγράμματα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού που έχουν σχέση με τη βελτίωση του περιβάλλοντος και την προώθηση της δομημένης και φυσικής κληρονομιάς.

Courriel: gdi@gatehouse-of-fleet.co.uk

Site Internet: www.gatehouse-of-fleet.co.uk

Ένωση κοινοτήτων Celavu Prunelli (Κορσική)

Η ένωση συνεργάζεται με φορείς για δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη και την αιφορία μιας οικονομίας που αναδεικνύει τους τοπικούς πόρους, την πολιτιστική κληρονομιά και την τοπική τεχνογνωσία, μέσω της δημιουργίας τοπικών δικτύων και αξιοποίηση των δεξιοτήτων και των πρωτοβουλιών που έχουν τοπικά αναπτυχθεί.

Courriel: contact@celavu-prunelli.fr

Red2Red consultores, S.L (Ισπανία)

Είναι μία ιδιωτική επιχείρηση συμβούλων που ιδρύθηκε το 2000 με στόχο να γίνει σημείο αναφοράς για τις εθνικές και τοπικές πολιτικές, να συμβάλει στην αποτελεσματικότητα των δημοσίων οργανισμών και των τοπικών αρχών, στο πλαίσιο της βελτίωσης της δημοκρατικής, κοινωνικής και οικονομικής διακυβέρνησης.

Courriel: red2redconsultores@red2red.net

Site Internet: www.red2red.net

Περιφερειακή Ένωση Δήμων Ηπείρου (ΠΕΔ Ηπείρου)

Η ΠΕΔ Ηπείρου είναι τοπικός, διοικητικός οργανισμός, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με δημόσιο χαρακτήρα μη κερδοσκοπικό. Στοχεύει κυρίως στην υλοποίηση δράσεων που αφορούν την ποιότητα ζωής και την κοινωνική συνοχή, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Courriel: ecomangement@pedepirus.gr

Site Internet: www.pedepirus.gr

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Παρουσίαση δράσης «ανταλλαγή και συλλογή καλών πρακτικών»	5
Η μεθοδολογία της συλλογής	6
Τα δελτία καλών πρακτικών	10
Δράση καταγραφής και συστηματοποίησης της τεχνογνωσίας	11
Δράση κινητοποίησης του κοινού-στόχου	15
Δράση ευαισθητοποίησης ή εκμάθησης	18
Δράση εφαρμογής/αναπαραγωγής της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας	22
Δράση επικοινωνίας/ανάδειξης της εμπειρίας προς το κοινό	26

Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει τη δράση Ο1 «Επεξεργασία δελτίων καλών πρακτικών» όπως προβλέπεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου «Eco-management: γνώσεις του χθές, τεχνογνωσία του αύριο».

Το έργο Eco-management χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Erasmus+ και στοχεύει στη μεταβίβαση προς τις νεώτερες γενιές των γνώσεων και των τεχνικών των παλαιότερων ως προς τη διαχείριση της περιοχής στην οποία ζούσαν, καθώς και του τρόπου με τον οποίο αντιμετώπισαν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της παρουσίας τους και των δραστηριοτήτων τους. Αποτελεί μια συνεργασία φορέων από τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σλοβακία, την Ισπανία και την Ελλάδα.

Μεταξύ των κύριων δραστηριοτήτων του έργου Eco-management που υλοποιούνται σε κάθε χώρα-εταίρο συναντάμε:

- Μία συλλογή καλών πρακτικών μεταβίβασης μεταξύ γενεών των γνώσεων, με στόχο μια βιώσιμη διαχείριση και μια κοινή προσπάθεια ώστε να εντοπιστούν καλύτερες πρακτικές ευαισθητοποίησης/εκπαίδευσης για τη διαχείριση του περιβάλλοντος μεταξύ αυτών που θα επιλεγούν
- Την πρώτη φάση πειραματισμού: μια εθνολογική έρευνα που θα υλοποιηθεί από τους νέους και τους παλαιότερους που κατέχουν τη γνώση
- Τη δεύτερη φάση του πειραματισμού: δράση καθοδήγησης για τη μεταβίβαση των γνώσεων και τεχνικών από γενιά σε γενιά

Για την επίτευξη αυτού του στόχου θα γίνει και η προσπάθεια ώστε να έλθουν σε επαφή από τη μία πλευρά οι παλαιοί τεχνίτες και κατέχοντες τις γνώσεις και από την άλλη νέοι πολίτες με προβλήματα ένταξης στην αγορά εργασίας καθώς και οι τοπικές κοινότητες. Με τον τρόπο αυτό η ζητούμενη μεταβίβαση των γνώσεων θα δώσει αξία στους κατέχοντες τις γνώσεις αυτές (ηλικιωμένα άτομα) αλλά και θα συμμετάσχει στην ένταξη των νέων και παράλληλα θα βοηθήσει στην προστασία, την ανάπτυξη και τη βελτίωση των κοινόχρηστων χώρων, μετατρέποντας την κληρονομιά των γνώσεων σε εργαλεία για όλους.

Τέλος το έργο προτείνει μέσω αυτών των δράσεων να συστηματοποιήσει ένα επικοινωνιακό διάλογο, με διάρκεια, ανάμεσα στις δημόσιες αρχές και σε οργανωμένους φορείς της κοινωνίας των πολιτών γύρω από το πρόβλημα της ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και να δομήσει ένα δίκτυο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Παρουσίαση της δράσης «ανταλλαγή και συλλογή καλών πρακτικών»

Σε κάθε μια από τις περιοχές τους, οι εταίροι του έργου «Ecomanagement» εντόπισαν παραδειγματικές πρακτικές σ'ότι αφορά την ανάδειξη των τοπίων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αυτή η συλλογή δεδομένων, με άξονα τις γνώσεις και την τεχνογνωσία των παλαιότερων γενεών υλοποιήθηκε με τη συνεργασία των τοπικών φορέων.

Η πνευματική παραγωγή «Ανταλλαγή καλών πρακτικών», στόχευε τη συγκέντρωση των δεδομένων με την μορφή δελτίων για χρήση από μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων από όλους τους εμπλεκόμενους και σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό)

Υπενθύμιση των φάσεων εξέλιξης της δράσης:

1. Δημιουργήθηκε ένα δελτίο-υπόβαθρο με τη συμμετοχή όλων των εταίρων, συνοδευόμενο από έναν οδηγό χρήσης. Κάθε εταίρος, με τη βοήθεια αυτού του εργαλείου, συνέλεξε τις καλές πρακτικές στον τόπο του, με τη συμμετοχή του δικτύου των τοπικών εμπλεκόμενων για τα ακόλουθα θέματα
  - Δράση καταγραφής και συστηματοποίηση των γνώσεων/τεχνικών
  - Δράση κινητοποίησης του κοινού-στόχου
  - Δράση ευαισθητοποίησης ή εκμάθησης
  - Δράση εφαρμογής/αναπαραγωγής της εμπειρίας προς το κοινό
2. Με βάση τα διάφορα δελτία καλών πρακτικών που συνέλεξαν οι εταίροι, η Ένωση Κοινοτήτων Celanu-Prunelli προτείνει την επιλογή των καλών πρακτικών που θεώρησε τις καταλληλότερες. Αυτή η πρόταση συζητήθηκε κατά τις συναντήσεις skype με το σύνολο των εταίρων.
3. Όταν επελέγησαν από τους εταίρους οι πιο αντιπροσωπευτικές καλές πρακτικές, ο υπεύθυνος της δράσης έκανε μια σύνθεση των καλών πρακτικών (ένα δελτίο ανά θέμα) που ενσωματώθηκε στην παρούσα εργασία.

Αυτά τα δελτία αποτελούν μια εργαλειοθήκη που θα αναρτηθεί στην διαδραστική πλατφόρμα του έργου. Οι τελικοί χρήστες θα είναι: οι τοπικές αρχές, συλλογικοί φορείς των (νέων) πολιτών, σύλλογοι των (νέων πολιτών)

Η μεθοδολογία της συλλογής
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
	Χώρα : Δομή : Άτομο επαφής : Όνομα : Διεύθυνση : Τηλ. : E-mail:
ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ (ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ)	
☐ Καταγραφή και συστηματοποίηση της τεχνογνωσίας ☐ Κινητοποίηση του κοινού-στόχου ☐ Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση ☐ Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας ☐ Δημοσιοποίηση/ανάδειξη της εμπειρίας	
ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΤΟΠΟΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ κ.λ.π.)	
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	
ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ανθρώπινα περιλαμβανομένου και του τοπικού δικτύου συνεργασίας/πρακτικά/οικονομικά)	
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΟ-ΣΤΟΧΟΣ
Οικονομικές : Κοινωνικές : Περιβαλλοντικές : Πολιτιστικές :	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :	

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Πνευματική παραγωγή Ο1: Συλλογή και ανταλλαγή καλών πρακτικών από τους εταίρους/εργαλείο συστηματοποίησης

Ο ακόλουθος πίνακας προετοιμάστηκε από τον υπεύθυνο της δράσης, προκειμένου να καθοδηγήσει μέσω συμβουλών και επεξηγήσεων πώς πρέπει να γίνει η καταγραφή των καλών πρακτικών κατά τόπους, από τους εταίρους.

Θέμα της καλής πρακτικής	Βασικό ερώτημα	Παράδειγμα καλής πρακτικής που εντοπίστηκε από τον υπεύθυνο της δράσης στην περιοχή του
Δράση καταγραφής και συστηματοποίησης της γνώσης	Οι εταίροι θα πρέπει να αναδείξουν δράσεις εντοπισμού καταγραφής και συστηματοποίησης που εφαρμόστηκαν στην περιοχή τους	Παράδειγμα: η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε από ένα δίκτυο φορέων του τόπου που εργάστηκε με τους επιστήμονες του IRD του Μονπελιέ (Ινστιτούτο Έρευνας για την Ανάπτυξη) για την καταγραφή και συστηματοποίηση των παραγωγικών τεχνικών (κάστανο, κτηνοτροφία, μέλι, αιθέρια έλαια, κ.λπ.)
Δράση κινητοποίησης του κοινού-στόχου	Οι εταίροι θα πρέπει να παρουσιάσουν τα εργαλεία εφαρμογής πριν τις δράσεις μεταβίβασης/εκμάθησης για να πληροφορήσουν/κινητοποιήσουν/Επιλέξουν ή προσκαλέσουν το κοινό/τους κατέχοντες τη γνώση/τους νέους για να συμμετάσχουν στις δράσεις μεταβίβασης από γενιά σε γενιά	Παράδειγμα : στο πλαίσιο διοργάνωσης εργαστηρίων ευαισθητοποίησης για τις παραδοσιακές γνώσεις, ο εταίρος από την Κορσική υλοποίησε μια εκστρατεία πληροφόρησης στον τοπικό Τύπο, μια εκστρατεία τοποθέτησης αφισών, καθώς και μια ενημέρωση μέσω των κοινωνικών δικτύων (Facebook, προκειμένου να πείσει το κοινό να εγγραφεί στα εργαστήρια.
Δράση ευαισθητοποίησης ή εκμάθησης	Οι εταίροι θα πρέπει να παρουσιάσουν τις δράσεις κατάρτισης, μεταβίβασης και εκμάθησης της τέχνης που εφαρμόζονται στην περιοχή τους	Παράδειγμα: Εργοτάξιο ένταξης «Aiutu Campagnolu» αγροτική αλληλοβοήθεια που επικεντρώνεται στην καλλιέργεια της καστανιάς και στην ορεινή γεωργία. Πρόκειται για μέσον που ενισχύεται από το Κράτος και υλοποιείται από έναν σύλλογο σε τοπικό επίπεδο

		<p>Στοχεύει στο να δώσει τα μέσα σε νέους με δυσκολίες ένταξης και σε κατοίκους, να αποκτήσουν την τεχνογνωσία της ορεινής γεωργίας της Κορσικής και για να την ασκήσουν επαγγελματικά. Στόχος είναι η ανάκτηση και ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, συνεχίζοντας την τέχνη (ξερολιθιά). Βοηθάει επίσης στην ένταξη ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση επισφάλειας, μέσω παραγωγικής δραστηριότητας (Ειδικό κοινό: Τοπική Αποστολή, Γραφείο Απασχόλησης)</p>
<p>Δράση εφαρμογής/αναπαραγωγής της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας</p>	<p>Οι εταίροι θα πρέπει να παρουσιάσουν σε ποιο πλαίσιο/επαγγελματικό, ιδιωτικό, οικογενειακό, συλλογικό κ.λ.π.) μπορούν οι πολίτες να εφαρμόσουν τις αποκτηθείσες δεξιότητες στο πλαίσιο των δράσεων μεταβίβασης / εκμάθησης;</p>	<p>Παράδειγμα: Πρακτική εφαρμογή των γνώσεων και της τεχνογνωσίας σε διάφορα επίπεδα -Σε επαγγελματικό επίπεδο: οι καταρτισθέντες ή ευαισθητοποιηθέντες, μπορούν να αναδείξουν το αποτέλεσμα της εκμάθησής τους στο πλαίσιο μιας επιχείρησης ή μιας αγροτικής εκμετάλλευσης - Στο ιδιωτικό και συλλογικό πλαίσιο οι καταρτισθέντες ή ευαισθητοποιηθέντες μπορούν να αναδείξουν το αποτέλεσμα της εκμάθησής τους για την κάλυψη ίδιων αναγκών ή</p>

		στο πλαίσιο δράσεων γενικού ενδιαφέροντος (αποκατάσταση πολιτιστικής κληρονομιάς, καθαρισμοί χώρων κ.λ.π.)
Δράση επικοινωνίας / ανάδειξη της εμπειρίας προς το κοινό	Οι εταίροι θα πρέπει να παρουσιάσουν τις δράσεις που υλοποιήθηκαν για την επικοινωνία και την πληροφόρηση του κοινού των νέων πολιτών για τις δραστηριότητες της μεταβίβασης των γνώσεων από γενιά σε γενιά που έλαβαν χώρα στην περιοχή τους.	Παραδείγματα: Δελτίο τύπου Άρθρα στον τοπικό Τύπο Βίντεο Τηλεοπτική συνέντευξη Ιστοσελίδα Κοινωνικά δίκτυα

ΔΕΛΤΙΑ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

- Δράση καταγραφής και συστηματοποίησης της τεχνογνωσίας
- Δράση ευαισθητοποίησης του κοινού-στόχου
- Δράση ευαισθητοποίησης ή εκμάθησης
- Δράση εφαρμογής/αναπαραγωγής τους αποκτηθείσας τεχνογνωσίας
- Δράση επικοινωνίας/ανάδειξης της εμπειρίας προς το κοινό

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε εταίρος του έργου επεξεργάστηκε δελτία καλών πρακτικών που αντιστοιχούσαν στους 5 τύπους δράσεων που ακολουθούν. Η σύνθεση των δελτίων αφορούσε αφενός τον εντοπισμό των κοινών σημείων δράσης και αφετέρου στο πλαίσιο της δράσης να ξεχωριστούν οι πιο καινοτόμες και/ή πρωτότυπες. Το παρόν δελτίο παραπέμπει σε πιο συστηματική ανάγνωση που εμφανίζονται σε παράρτημα και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ (ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ)

- Καταγραφή και συστηματοποίηση της τεχνογνωσίας
- Κινητοποίηση του κοινού-στόχου
- Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση
- Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας
- Δημοσιοποίηση/ανάδειξη της εμπειρίας

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΤΟΠΟΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ κ.λ.π.)

Οι δράσεις αφορούν γνώσεις κατασκευαστικές (πέτρα, ξύλο) δράσεις που προσεγγίζονται στην ολότητά τους (βοσκός, ιδιοκτήτης δάσους), σε άυλες γνώσεις (ήθη, έθιμα, γεωργία, κουζίνα, θρησκεία) σε γνώσεις που συνδέονται με την οικολογική κληρονομιά, τη φύση, το ζωικό κεφάλαιο. Έχουν αφετηρία τοπικές πρωτοβουλίες, εντάσσονται σε μια προοπτική τοπικής ανάπτυξης, μέσω της μετάδοσης της παραδοσιακής τεχνογνωσίας, της τοπικής ταυτότητας και του πολιτισμού. Υλοποιούνται από οργανωμένες περιοχές, με εμπειρία στον τομέα των καταγραφών και της μεταβίβασης της τεχνογνωσίας.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η διαδικασία που συνήθως χρησιμοποιείται αφορά έρευνα και συλλογή στοιχείων στο πεδίο, στοιχεία που είναι απαραίτητα στη διαμόρφωση και συστηματοποίηση των γνώσεων, με ερωτήσεις προς τους κατέχοντες τις τεχνικές. Οι έρευνες γίνονται σε τοπικό επίπεδο από εθελοντές που ενδεχομένως υποστηρίζονται από ειδικούς εθνικού επιπέδου. Τα αποτελέσματα αυτών των καταγραφών μπορούν να δημοσιευτούν στο πλαίσιο μιας διαδραστικής ψηφιακής πλατφόρμας, με εφαρμογή σε κατάλληλο κινητό τηλ. καθώς και σε ιστοσελίδες που συνδέονται με το έργο.

Για παράδειγμα το έργο CONECT-e (Παραδοσιακή Γνώση της Τεχνογνωσίας) είναι μια ψηφιακή διαδραστική πλατφόρμα συλλογής και μεταφοράς των παραδοσιακών γνώσεων, που αναπτύχθηκε στην Ισπανία. Η ομάδα έργου είναι πολυεπιστημονική και αποτελείται από βιολόγους, ανθρωπολόγους, μηχανικούς, γεωπόνους, και ειδικούς στην πληροφορική. Εδώ πρόκειται για έναν σύγχρονο τρόπο μεταφοράς της τεχνογνωσίας, σε μια κοινωνία στην οποία οι παραδοσιακοί τρόποι μεταφοράς της γνώσης από γενιά σε γενιά, έχουν διακοπεί. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στο ευρύ κοινό να αποκτήσει μια γνώση που με τη σειρά του θα τη χρησιμοποιήσει. Η συστηματοποίηση αποτελεί την πρώτη φάση ενός έργου καταγραφής που στη συνέχεια θα περάσει από διαδοχικά καινοτόμα στάδια (καταρτίσεις, πρακτικές ασκήσεις, τεχνικές ημερίδες κ.λ.π.)

Μια τέτοιου είδους καλή πρακτική παρουσιάστηκε από τον Κορσικανό εταίρο. Οι τοπικοί φορείς της περιοχής I tre vaddi, ίδρυσαν ένα σωματείο παραγωγών και τεχνικών. Συμφώνησαν να αναπτύξουν μια διαδικασία με στόχο την ανάπτυξη της περιοχής μέσω της παραδοσιακής τεχνογνωσίας, της τοπικής ταυτότητας και του πολιτισμού. Η δράση αυτή εντάσσεται σε μια δυναμική ανάκτησης του εσωτερικού του νησιού (μακριά από τις παράκτιες ζώνες), μια διαδικασία που ξεκίνησε εδώ και τριάντα χρόνια και ονομάζεται "Riacquisti" (επανάκτηση). Με την υποστήριξη ενός κοινωνιολόγου και ενός ανθρωπολόγου, κατέγραψαν και εντόπισαν τους κατέχοντες την τεχνογνωσία και στη συνέχεια περιέγραψαν τις διαδικασίες κατασκευής. Αυτή η εργασία συστηματοποίησης κατέληξε σε μια έκδοση.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ήταν: παρατήρηση, περιγραφή, εξήγηση, μεταγραφή.

Πρόκειται για μια συλλογική προσπάθεια στην οποία συμμετείχαν οι ίδιοι οι φορείς και οι κατέχοντες τις γνώσεις. Χρησιμοποιήθηκαν τρεις βασικές αρχές:

- Η οριζόντια προσέγγιση, δηλ. η διασταύρωση διαφόρων απόψεων, ευαισθησιών και εμπειριών που προέρχονται από διαφορετικού τύπου φορείς
- Η ανταλλαγή, μέσω άτυπων συναντήσεων ή και πιο δομημένων όπως είναι τα «Αγροτικά Πανεπιστήμια» καθώς και μέσα από ευκαιριακές ή τακτικές συναντήσεις όπως οι επιτροπές παρακολούθησης
- Η διαρκής συλλογική επικύρωση των εργασιών

Κατά τον ίδιο τρόπο το Σωματείο Alpes de Lumière, εργάζεται με ερευνητές από το Εθνικό Ινστιτούτο προληπτικών αρχαιολογικών ερευνών, και με ιστορικούς που στη διάρκεια μιας μέρας ή ενός σαββατοκύριακου καταρτίζουν τους τοπικούς φορείς και τους κατοίκους στους τρόπους καταγραφής, αρχικά στην αίθουσα με ένα PPT αναλυτικό και στη συνέχεια στο πεδίο. Ακολουθεί η φάση της προφορικής έρευνας με τους «παλιούς» για να αναδειχθούν οι αναμνήσεις που φέρουν αυτοί οι ζωντανόι θησαυροί και που χρησιμοποιούνταν σε παλιότερες εποχές.

Στη Σλοβακία στο πλαίσιο ανακαίνισης ενός ξύλινου κτηρίου (παλιό σχολείο), σε συνεργασία με το Εθνικό Μουσείο Ιστορίας και Γεωγραφίας και το Μουσείο της Εκπαίδευσης, οι εκπρόσωποι του σωματείου ROTaRVak άρχισαν να συλλέγουν ιστορικά δεδομένα. Τα σχολικά αρχεία έχουν στοιχεία από το 1905 για τον αριθμό των μαθητών σε κάθε τάξη, για τα σχολεία, τους καθηγητές και τα σχολικά γεγονότα.

Για παράδειγμα οι καθηγητές ενός σχολείου προετοίμασαν με τους μαθητές σκηνικά και θεατρικά έργα, έχουν πληροφορίες για τις πρόβες και για τα χρήματα που εισέπραξαν από τη δράση αυτή προκειμένου να αγοράσουν βιβλία για τη δημόσια βιβλιοθήκη.

Πολύτιμες ιστορικές πληροφορίες συνέλεξαν τα μέλη του σωματείου από το Μουσείο της εκπαίδευσης, από φωτογραφίες που εμφανίζουν λεπτομέρειες του εξοπλισμού των τάξεων, των εκπαιδευτικών υποβάθρων καθώς και των τάσεων στους τρόπους έκδοσης. Τα μέλη του σωματείου συμβουλευτήκαν και το Μουσείο Ciscany για θέματα παραδοσιακών στολών και υφαντουργίας.

Άλλο παράδειγμα μεθόδου καταγραφής αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου TCAST για τον τρόπο μεταφοράς των γνώσεων από γενιά σε γενιά, στον οποίο συνεργάστηκαν οι Έλληνες και Κορσικανοί εταίροι. Στοιχεία για αυτό υπάρχουν στην ιστοσελίδα: <http://tcast.oec.fr>

Τέλος η μέθοδος RAP που παρουσιάστηκε από τον Ισπανό εταίρο είναι μια μέθοδος μελέτης-δράσης ποιοτική, που προσπαθεί να αποκτήσει αξιόπιστα και χρήσιμα αποτελέσματα για τη βελτίωση συλλογικών καταστάσεων, ανατρέχοντας σε κοινό που κατέχει παλιές τεχνικές και γνώσεις.

ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ανθρώπινα περιλαμβανομένου και του τοπικού δικτύου συνεργασίας/πρακτικά/οικονομικά)

Εθελοντές που ενίοτε υποστηρίζονται από ειδικούς: ανθρωπολόγους, κοινωνιολόγους, αρχαιολόγους, ιστορικούς, αρχιτέκτονες, καλλιτέχνες.

Πρόκειται για εθελοντές και τεχνικούς που στη διαδικασία αυτή, που γίνεται πάντοτε σε τοπικό επίπεδο υποστηρίζονται από την περιφέρεια, το κράτος ή την Ευρώπη (διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα) και υλοποιούν το έργο σε περιοχές με σημαντική πολιτιστική ταυτότητα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Οικονομικές: απόδειξη ότι η παλιά τεχνογνωσία συμμετέχει στην οικονομική ζωή της περιοχής

Κοινωνικές: Μέσω της μετάδοσης της γνώσης Ο γνώστης με τον εκπαιδευόμενο δημιουργούν Κοινωνικό δεσμό

Περιβαλλοντικές: η τεχνογνωσία εκφράζει τον δεσμό του ανθρώπου με τον τόπο του. Αποτελεί την έκφραση του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αξιοποιούν τον χώρο τους, το περιβάλλον, τους πόρους και τις αντιξοότητες.

ΚΟΙΝΟ-ΣΤΟΧΟΣ

Ευρύ-κοινό

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Δικτύωση των φορέων

Συμμετοχική διαδικασία όλων των ηλικιών

Τρόπος εργασίας με τη μέθοδο «έρευνα-δράση» που υλοποιείται από εθελοντές με την υποστήριξη ειδικών

Πρωτότυπη διαδικασία μεταφοράς της παραγωγικής τοπικής τεχνογνωσίας, σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακοί τρόποι μετάδοσης της γνώσης έχουν διακοπεί

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

- Υπόβαθρο παλαιότερων διακρατικών ευρωπαϊκών έργων για την αξιοποίηση των καλών πρακτικών
- Οργανωμένος και έμπειρος τοπικός φορέας.
- Νοοτροπία των κατεχόντων τις γνώσεις/επιθυμία να τις μεταδώσουν
- Επιστημονική και μεθοδολογική υποστήριξη
- Συμμετοχή ερευνητών και επιστημόνων στη διαδικασία/ με ειδίκευση στην έρευνα και τη συστηματοποίηση των αποτελεσμάτων
- Επαρκή οικονομικά μέσα (τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, ευρωπαϊκά)
- Οριζόντια και συλλογική προσέγγιση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΑ2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε εταίρος του έργου επεξεργάστηκε δελτία καλών πρακτικών που αντιστοιχούσαν στους 5 τύπους δράσεων που ακολουθούν. Η σύνθεση των δελτίων αφορούσε αφενός τον εντοπισμό των κοινών σημείων δράσης και αφετέρου στο πλαίσιο της δράσης να ξεχωριστούν οι πιο καινοτόμες και/ή πρωτότυπες. Το παρόν δελτίο παραπέμπει σε πιο συστηματική ανάγνωση που εμφανίζονται σε παράρτημα και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ (ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ)

- Καταγραφή και συστηματοποίηση της τεχνογνωσίας
- Κινητοποίηση του κοινού-στόχου
- Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση
- Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας
- Δημοσιοποίηση/ανάδειξη της εμπειρίας

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΤΟΠΟΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ κ.λ.π.)

Οι δράσεις υλοποιούνται κυρίως από τοπικούς φορείς και η κινητοποίηση είναι είτε αποκλειστικά τοπική (Σλοβακία), είτε στοχεύει σε ειδικό κοινό, που έχει άμεση σχέση με το έργο (βοσκοί, τοπική κουζίνα, εργοτάξια νέων) είτε σε διπολικά σχήματα (μεγάλες ηλικίες που κατέχουν την τεχνογνωσία και νέοι υπό ένταξη), είτε σε ευρύτερο κοινό (εθελοντές). Στην ουσία, οι δράσεις που στοχεύουν στην κινητοποίηση του κοινού, προσαρμόζονται κάθε φορά στα τοπικά δεδομένα. Ποικίλλουν ανάλογα με το είδος του φορέα υλοποίησης, τους στόχους του και τα μέσα που διαθέτει.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η κινητοποίηση γίνεται είτε με προσωπική επαφή, με προφορική επικοινωνία (από στόμα σε στόμα) είτε με την ευκαιρία δημοσίων συναντήσεων αλλά και ευρύτερα με τη χρήση όλων των σύγχρονων εργαλείων επικοινωνίας: ιστοσελίδες, ενημερωτικές επιστολές, έντυπα, κοινωνικά δίκτυα, τύπο. Οργανώνονται εργαστήρια με την ευκαιρία δημόσιων συναντήσεων, κατά τα οποία παρουσιάζονται μελέτες,, ταινίες βίντεο,, φωτογραφικές εκθέσεις, δημοσιεύσεις.

Η κινητοποίηση μπορεί να στηρίζεται σε μελέτες που έχουν προηγηθεί και σε εργασίες καταγραφής

Οργανώνονται επισκέψεις, εμπυχωσείς και φεστιβάλ στους διάφορους τόπους προκειμένου να συγκεντρωθεί ένα ευρύτερο κοινό, όπως π.χ. στο πλαίσιο του έργου «Bridges history and tradition» που εφαρμόστηκε από τον Έλληνα εταίρο.

Στην Κορσική οργανώνονται τοπικά σαββατοκύριακα πληροφόρησης για την παραδοσιακή τεχνογνωσία. Μπορούν ακόμα να οργανωθούν αγώνες με βραβείο τις καλύτερες κινητοποιήσεις, καθώς και κατάρτιση ατόμων προκειμένου να γίνουν οι πρεσβευτές των έργων που υλοποιούνται (Σκωτία).

Μεταξύ των καταγεγραμμένων καλών πρακτικών, ξεχωρίζει αυτή του Gatehouse (Σκωτία), για την πρωτοτυπία της. Βασίζεται σε ένα φωτογραφικό υπόβαθρο (700 φωτογραφίες) που χρονολογούνται περισσότερο από έναν αιώνα, με θέμα την τοπική ζωή (μεταφορές, ζώα, άθληση, στρατιωτικός βίος), την αρχιτεκτονική και φυσική κληρονομιά. Αυτές οι φωτογραφίες παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια οργάνωσης ενός σαββατοκύριακου μεταφοράς της γνώσης και γνωριμίας με τους τόπους, τους ανθρώπους και τις πρακτικές, με στόχο την επεξεργασία ενός οδηγού για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος (ιστοσελίδα: www.gatehouse-folk.org.uk).

Η δομή Gatehouse πραγματοποίησε επίσης μια δράση κινητοποίησης του τοπικού πληθυσμού για την προστασία ενός ενδημικού είδους, του κόκκινου σκίουρου (ιστοσελίδα: <https://scottishsquirrels.org.uk>)

Το σωματείο Alpes de Lumière υποστηρίζεται από ένα μεγάλο τοπικό δίκτυο για την κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, κυρίως για μειονεκτούντα άτομα, με θέμα τη σημασία της τοπικής γαστρονομικής παράδοσης: η ύπαρξη στην κοινότητα του Forcalquier του πράσινου χωριού, εμπειριών με εργατικούς κήπους και κοινόχρηστους κήπους, ενός αλληλέγγυου παντοπωλείου καθώς και η ύπαρξη στον τόπο ενός συλλόγου που ασχολείται με την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, ευνόησε την εφαρμογή του έργου «Parlotte-Popote». Οι μικρές τουριστικές διαδρομές, ο γαστρονομικός πλούτος και η ύπαρξη συλλόγου που ασχολείται με την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία αποτέλεσαν τους παράγοντες-κλειδιά για την υλοποίηση του έργου αυτού.

Το έργο συνίσταται στην οργάνωση 6 με 8 εργαστηρίων κάθε χρόνο με αντικείμενο να μάθουν άτομα με οικονομικές δυσκολίες ότι είναι δυνατόν να μαγειρέψουν ισορροπημένα φαγητά, οικονομικά και με τοπικά προϊόντα.

ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ανθρώπινα περιλαμβανομένου και του τοπικού δικτύου συνεργασίας/πρακτικά/οικονομικά)

Οι δράσεις κινητοποίησης βασίζονται κυρίως σε εθελοντές, για να κινητοποιηθούν οι διάφοροι τύποι κοινού, οι ομάδες- στόχοι. Καθοριστικό ρόλο παίζει η ποιότητα του έργου προκειμένου να είναι ελκυστικό.

Σε γενικές γραμμές, όλα τα κλασσικά μέσα επικοινωνίας χρησιμοποιούνται από τους εταίρους (τύπος, δημοσιεύσεις,, αφίσες, βίντεο,, ψηφιακά μέσα κ.λ.π.). Μερικοί εταίροι χρησιμοποιούν πιο σημαντικές πρωτοβουλίες ως υπόβαθρο κινητοποίησης (συνέδρια, εκθέσεις, φεστιβάλ)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΟ-ΣΤΟΧΟΣ
<p>Οικονομικές: δυναμικές και ελκυστικές εικόνες του τόπου</p> <p>Κοινωνικές: μερικές δράσεις αφορούν κοινό που βρίσκεται σε κοινωνικό αποκλεισμό, με στόχο την ένταξή του</p> <p>Περιβαλλοντικές: χρήση ψηφιακών μέσων επικοινωνίας που όμως δεν είναι κατάλληλα για όλες τις δράσεις κινητοποίησης</p> <p>Πολιτιστικές: άνευ αντικειμένου</p>	<p>Ευρύ-κοινό</p> <p>Κοινό στοχευμένο ανά κοινωνική, δημογραφική ή επαγγελματική κατηγορία</p>
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	
<p>Η δυνατότητα να ανατρέξει κανείς σε παλιά στοιχεία όπως οι φωτογραφίες, αποτελεί ευκαιρία για τη μετάδοση της μνήμης του τόπου</p> <p>Χρήση σημαντικών μέσων για την κινητοποίηση (συνέδρια, εκθέσεις, φεστιβάλ)</p>	
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	
<p>Υπόβαθρο εμπειρίας από παλαιότερα διακρατικά ευρωπαϊκά προγράμματα για την αξιοποίηση των καλών πρακτικών. Σημαντική κινητοποίηση των φορέων υλοποίησης, με καλή επικοινωνία με άλλους φορείς σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και με καλές τεχνικές γνώσεις. Επαρκή οικονομικά μέσα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο</p>	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΑ3

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε εταίρος του έργου επεξεργάστηκε δελτία καλών πρακτικών που αντιστοιχούσαν στους 5 τύπους δράσεων που ακολουθούν. Η σύνθεση των δελτίων αφορούσε αφενός τον εντοπισμό των κοινών σημείων δράσης και αφετέρου στο πλαίσιο της δράσης να ξεχωριστούν οι πιο καινοτόμες και/ή πρωτότυπες. Το παρόν δελτίο παραπέμπει σε πιο συστηματική ανάγνωση που εμφανίζονται σε παράρτημα και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ (ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ)

- Καταγραφή και συστηματοποίηση της τεχνογνωσίας
- Κινητοποίηση του κοινού-στόχου
- Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση
- Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας
- Δημοσιοποίηση/ανάδειξη της εμπειρίας

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΤΟΠΟΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ κ.λ.π.)

Οι δράσεις αφορούν γνώσεις κατασκευαστικές (πέτρα, η ξύλο), δράσεις ολικής προσέγγισης (βοσκός, ιδιοκτήτης δάσους), σε άυλες γνώσεις (ήθη, έθιμα, γεωργία, κουζίνα, θρησκεία) καθώς και σε γνώσεις που έχουν σχέση με οικολογική, φυσική και ζωική κληρονομιά. Ξεκινούν από τοπικές πρωτοβουλίες και εγγράφονται σε μια διαδικασία τοπικής ανάπτυξης μέσω της μεταβίβασης των παραδοσιακών γνώσεων, της τοπικής ταυτότητας και του πολιτισμού. Υλοποιούνται από περιοχές με καλή οργάνωση.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι δράσεις ευαισθητοποίησης μπορεί να παρεμβαίνουν κατά τη διάρκεια δράσεων κινητοποίησης του κοινού-στόχου (βλ. δελτίο που αφορά δράσεις κινητοποίησης).

Άλλες δράσεις ευαισθητοποίησης αφορούν οργάνωση επισκέψεων και εμπυχωσεων. Επίσης διοργανώνονται φεστιβάλ στις περιοχές προκειμένου να έλθει σε επαφή ο τοπικός πληθυσμός με τοπικούς φορείς και άτομα αλλά και με εξαιρετικούς επισκέπτες.

Οι Ευρωπαϊκές Ημέρες της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορούν να αποτελέσουν ένα εξαιρετικό υπόβαθρο για την ευαισθητοποίηση και την εκμάθηση, όπως αναφέρει ο Έλληνας εταίρος στην παρουσίαση των Ευρωπαϊκών Ημερών Χειροτεχνίας (JEMA). Αυτές οι ημέρες οργανώνονται από το 2012 με συμμετοχή σε τοπική και εθνική κλίμακα. Συμμετέχουν 18 χώρες της Ευρώπης κάθε χρόνο

στην αρχή της Άνοιξης και αποτελούν μια ευκαιρία για την ανάδειξη του πλούτου των χειροτεχνικών επαγγελματιών σε όλη την Ευρώπη. Αυτή η πρωτοβουλία συντονίζεται από το Εθνικό Ινστιτούτο των Χειροτεχνικών Επαγγελματιών της Γαλλίας (<https://www.journeesdesmetiersdart.fr>).

Από το 2016,, ο Δήμος Ζαγορίου, σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Εταιρεία Ζαγορίου (ANEZ), οργανώνει τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Χειροτεχνίας στην Ήπειρο.

Για τη διοργάνωση αυτή, συνεργάζεται με διάφορους φορείς που έχουν σχέση με τη χειροτεχνία, την πολιτιστική κληρονομιά, το περιβάλλον, καθώς και με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, με μουσεία, με επαγγελματίες χειροτέχνες και με εθελοντές.

Στην Κορσική, το Γραφείο Περιβάλλοντος, επεξεργάστηκε, εκτύπωσε και διένειμε στις Ενώσεις Κοινοτήτων του νησιού, 4 τεχνικά δελτία, όπου παρουσιάζονται οι χρησιμότητα και η ποιότητα των τεχνικών έργων και οι βασικοί κανόνες για τις επεμβάσεις αναστήλωσης και όλα αυτά εικονογραφημένα με συγκεκριμένα παραδείγματα από εργοτάξια που υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με συλλόγους και επιμελητήρια, σε αγροτικές περιοχές, στο πλαίσιο καταρτίσεων με ωφελούμενους επιχειρήσεις, δημοτικούς υπαλλήλους, εργοτάξια νέων εθελοντών, ή εργοτάξια για την επαγγελματική ένταξη ανέργων.

Διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα χρησίμευσαν ως υπόβαθρο για τέτοιου τύπου δράσεις και έδωσαν την ευκαιρία να αναπτυχθούν εταιρικά σχήματα στη Μεσόγειο, μεταξύ των οποίων το πρόγραμμα REVPAR MEDOC, TCAST, INTERREG III C

Τα 4 προτεινόμενα δελτία αφορούν κατασκευές από ξερολιθιά ή διαμορφώσεις με ξύλο, με τεχνικές χαρακτηριστικές των χωριών της Κορσικής και της λεκάνης της Μεσογείου.

Ένα άλλο παράδειγμα καλών πρακτικών υλοποιήθηκε από το ίδρυμα Ceraim (Ισπανία). Ονομάζεται « Nuevos Senderos » (Νέα Μονοπάτια) και αφορά τις διαδρομές ενσωμάτωσης των οικογενειών των μεταναστών:

<http://cepaim.org/wp-content/uploads/2014/11/nuevos-senderos.pdf>

http://cepaim.org/th_gallery/integracion-de-familias-inmigrantes-en-zonas-rurales-despobladas-guia-metodologica-nuevos-senderos/

Η Ceraim είναι ένα ίδρυμα που δρα σ' όλη την Ισπανική επικράτεια. Κύριος στόχος είναι η προβολή ενός πολυπολιτισμικού κοινωνικού μοντέλου που διευκολύνει την πλήρη πρόσβαση στα δικαιώματα των μεταναστών πολιτών, μέσω της ανάπτυξης πολιτικών για την καταπολέμηση κάθε τύπου κοινωνικού αποκλεισμού και μέσω της συνεργασίας για την ανάπτυξη της χώρας απ' την οποία προέρχονται.

Η προτεινόμενη λύση είναι η προώθηση της γεωγραφικής κινητικότητας των πληθυσμών των μεταναστών και των οικογενειών των αστικών περιοχών προς αγροτικές περιοχές, οι οποίες μεταβάλλονται σε ένα πλαίσιο δυνατοτήτων απασχόλησης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής αυτών των ατόμων και των οικογενειών τους. Με τη σειρά τους οι μετανάστες γίνονται φορείς αναζωογόνησης και ανάπτυξης των αγροτικών κοινοτήτων υποδοχής. Η δράση ευαισθητοποίησης/εκμάθησης περιλαμβάνει: Μετά την επιλογή των οικογενειακών μονάδων και των κοινοτήτων υποδοχής, χρειάζεται να γίνει επεξεργασία ενός σχεδιασμού για κάθε οικογενειακό κύτταρο, που θα περιλαμβάνει τις δράσεις, τις καταρτίσεις και την παρακολούθηση της κάθε οικογένειας. Αυτό αποτελεί και τη διαδρομή κάθε οικογενειακής μονάδας. Οι διαδρομές περιλαμβάνουν κυρίως ειδικές καταρτίσεις σε διάφορα επαγγέλματα (ξυλουργική, σιδηρουργία, αρτοποιία). Αυτές οι καταρτίσεις ενδιαφέρουν ιδιαίτερα στο πλαίσιο της μετάδοσης των παραδοσιακών γνώσεων.

Η Σκωτία, στο πλαίσιο της αναστήλωσης της φυσικής και δομημένης κληρονομιάς του Cally η GDI οργάνωσε διάφορες δράσεις ευαισθητοποίησης και εκμάθησης. Σταθερός στόχος ήταν να βρεθούν στοιχεία μετάδοσης από γενιά σε γενιά.

Ακολουθήθηκαν οι εξής τρόποι εφαρμογής: Κατάρτιση πρεσβευτών, ημέρες κατάρτισης στην τέχνη της ξερολιθιάς και στις παραδοσιακές τεχνικές, εργοτάξιο ένταξης, καθαρισμός από την άγρια βλάστηση, συνεργασία με άτομα που κατείχαν γνώσεις αρχαιολογίας, ποίησης και τοπικής ιστορίας. Το κοινό ευαισθητοποιήθηκε συμμετέχοντας σε περιπάτους με ξενάγηση και αναλαμβάνοντας τον ρόλο του πρεσβευτή. Για τους άνεργους νέους με ελλιπή εκπαίδευση οργανώθηκε ένα εργοτάξιο ένταξης. Οι δασοφύλακες εξασφάλισαν την καλή εκτέλεση των καθαρισμών και οι τεχνίτες της ξερολιθιάς και των παραδοσιακών τρόπων κατασκευής ήταν υπεύθυνοι για τις αντίστοιχες καταρτίσεις. Και στις δύο περιπτώσεις οργανώθηκαν ημερίδες κατάρτισης. Πολύ σημαντικό στοιχείο για τους παλιούς τεχνίτες και για τους νέους εκπαιδευόμενους ήταν η ανάλυση των κινδύνων κατά την έναρξη κάθε ημέρας κατάρτισης.

Ένας ποιητής εργάστηκε με διάφορες ομάδες και έδωσε στους εκπαιδευόμενους μια άλλη άποψη του έργου.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αποτέλεσε η αρχαιολογία. Νέοι και παλιοί τεχνίτες εργάστηκαν με την αρχαιολόγο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έναν αρχαιολόγο από το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης και έναν αρχαιολόγο υπάλληλο του Δασαρχείου

www.gatehouse-of-fleet.co.uk/index.php/visitors/history/the-temple

www.gatehouse-of-fleet.co.uk/index.php/visitors/history/cally-woods-and-deer-park-project

Τα εργοτάξια εθελοντών που οργανώνει ο σύλλογος Alpes de Lumière, εκτός από την ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς που υπερασπίζονται, αποτελούν παράλληλα χώρους λαϊκής εκπαίδευσης. Αυτή η ξεχωριστή πλούσια εμπειρία, απαιτεί από τον κάθε συμμετέχοντα προσωπική εμπλοκή, ανάληψη ευθυνών, πρωτοβουλία και αυτονομία.

Η διάρκεια των εργοταξίων ποικίλει μεταξύ 2 έως 3 εβδομάδων ανάλογα με την σπουδαιότητα των εργασιών. Οι εθελοντές εργάζονται όλα τα πρωινά. Τα απογεύματα ανακαλύπτουν την περιοχή και επιδίδονται σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Τα σαββατοκύριακα είναι αφιερωμένα στην ανάπαυση. Κατά τη διάρκεια των εργοταξίων οι νέοι μαθαίνουν μια ή περισσότερες τεχνικές αναστήλωσης, αλλά μαθαίνουν επίσης να ζουν μαζί, να σέβονται τον άλλον και τη διαφορετικότητα.

ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ανθρώπινα περιλαμβανομένου και του τοπικού δικτύου συνεργασίας/πρακτικά/οικονομικά)

Ανθρώπινα μέσα: εθελοντές υποστηριζόμενοι από εκπαιδευτές στον τομέα της δράσης

Ειδικοί: ανθρωπολόγος, κοινωνιολόγος, αρχαιολόγος, σύμβουλος πολιτισμού
Συχνά υποστηρίζουν τις δράσεις τοπικοί εμπυχωτές

Τεχνικά μέσα: Χώρος συνάθροισης για τις ημερίδες (οι καταρτίσεις γίνονται συνήθως στο πεδίο)
Εκπαιδευτικά ΚΙΤ, πληροφοριακά στοιχεία, χαρτιά, φωτογραφίες, βίντεο, ψηφιακά μέσα

Διάφορα εργαλεία

Ατομικός και συλλογικός εξοπλισμός προστασίας

Οικονομικά μέσα: ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος της δράσης, τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, ευρωπαϊκά

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΟ-ΣΤΟΧΟΣ
<p>Οικονομικές: οι κάτοικοι συνεισφέρουν στην ελκυστικότητα του τόπου</p> <p>Κοινωνικές: μέσα από τη διαδικασία της μεταβίβασης της γνώσης δημιουργούνται κοινωνικοί δεσμοί</p> <p>Περιβαλλοντικές: η τεχνογνωσία εκφράζει τον δεσμό του ανθρώπου με τον τόπο του. Αποτελεί την έκφραση του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αξιοποιούν τον χώρο τους, το περιβάλλον, τους πόρους και τις αντιξοότητες.</p> <p>Πολιτιστικές: Η συλλογική απόκτηση της τεχνογνωσίας ευνοεί την ενδυνάμωση μιας κοινής πολιτισμικής ταυτότητας</p>	<p>Ευρύ-κοινό</p> <p>Ειδικευμένο κοινό:επιστήμονες, αρχιτέκτονες, μηχανικοί, τεχνίτες πέτρας κ.λ.π. Δημόσιοι υπάλληλοι που ασχολούνται με δράσεις υλοποίησης έργων</p>
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	
<p>Πρόκειται για πρωτότυπους τρόπους ευαισθητοποίησης των πολιτών στην τεχνογνωσία της διαμόρφωσης του χώρου ή της παραγωγής σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακοί τρόποι μεταβίβασης της γνώσης έχουν διακοπεί. Μπορεί επιπλέον να πρόκειται για καινοτόμα διαδικασία ως προς τον τόπο (πιλοτική δράση)</p> <p>Ο πολίτης εμφανίζεται ως συμμετοχός στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος και στην ελκυστικότητα της περιοχής του.</p>	
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	
<p>Ύπαρξη παλαιότερων έργων ευρωπαϊκής συνεργασίας για την κεφαλαιοποίηση των καλών πρακτικών.</p> <p>Η χρήση υποβάθρου ειδικών εκδηλώσεων αποτελεί πλεονέκτημα (π.χ. Ευρωπαϊκές Ημέρες Χειροτεχνίας)</p> <p>Διάθεση συμμετοχής από τα άτομα, κατάλληλη τεχνική και οικονομική υποστήριξη από τον φορέα υλοποίησης</p> <p>Ύπαρξη ατόμων με γνώσεις (ανθρώπινοι πόροι) και εξοικειωμένων με την παιδαγωγική της μετάδοσης της γνώσης από γενιά σε γενιά.</p> <p>Απαραίτητη η προηγούμενη συστηματοποίηση της παιδαγωγικής μεθόδου.</p>	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΑ4

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε εταίρος του έργου επεξεργάστηκε δελτία καλών πρακτικών που αντιστοιχούσαν στους 5 τύπους δράσεων που ακολουθούν. Η σύνθεση των δελτίων αφορούσε αφενός τον εντοπισμό των κοινών σημείων δράσης και αφετέρου στο πλαίσιο της δράσης να ξεχωριστούν οι πιο καινοτόμες και/ή πρωτότυπες. Το παρόν δελτίο παραπέμπει σε πιο συστηματική ανάγνωση που εμφανίζονται σε παράρτημα και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ (ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ)

- Καταγραφή και συστηματοποίηση της τεχνογνωσίας
- Κινητοποίηση του κοινού-στόχου
- Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση
- Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας
- Δημοσιοποίηση/ανάδειξη της εμπειρίας

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΤΟΠΟΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ κ.λ.π.)

Οι δράσεις αφορούν γνώσεις κατασκευαστικές (πέτρα, η ξύλο), δράσεις ολικής προσέγγισης (βοσκός, ιδιοκτήτης δάσους), άυλες γνώσεις (ήθη, έθιμα, γεωργία, κουζίνα, θρησκεία) καθώς και σε γνώσεις που έχουν σχέση με οικολογική, φυσική και ζωϊκή κληρονομιά. Ξεκινούν από τοπικές πρωτοβουλίες και εγγράφονται σε μια διαδικασία τοπικής ανάπτυξης μέσω της μεταβίβασης των παραδοσιακών γνώσεων, της τοπικής ταυτότητας και του πολιτισμού. Υλοποιούνται από περιοχές με καλή οργάνωση και με εμπειρία στις καταγραφές και στη μεταβίβαση της τεχνογνωσίας.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι δράσεις εφαρμογής των γνώσεων εκφράζονται κυρίως με δράσεις κατάρτισης, ανάλογα προσαρμοσμένες:

- στην ποικιλία των θεμάτων (κατάρτιση σε κατασκευαστικές τεχνικές, σε γεωργικές πρακτικές-μελισσοκομία, εμβολιασμοί- σε κτηνοτροφικές πρακτικές, σε θεωρητικές σε σχέση με τον τόπο όπως ιστορία, πολιτισμός, κοινωνική οργάνωση)
- στο κοινο-στόχο (νέοι εθελοντές υπό ένταξη, φοιτητές, παλιοί τεχνίτες, συνταξιούχοι επαγγελματίες)
- στον διαθέσιμο προϋπολογισμό
- στο πλαίσιο της εφαρμογής: τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό, που καθορίζει και τη διάρκεια του έργου

Αυτές οι δράσεις αποκτούν διαφορετικές μορφές ανάλογα με τη διάσταση του έργου· οι δράσεις ευαισθητοποίησης γίνονται τα σαββατοκύριακα, με την ευκαιρία εργοταξίων επίδειξης, με επισκέψεις πλαισιωμένες από ειδικούς, με ημερίδες και συνέδρια. Οι καταρτίσεις έχουν μεγαλύτερη διάρκεια: 4 μήνες για την εκμάθηση του επαγγέλματος της ποιμενικής τέχνης (βλ. έργο « Escuelas de Pastores » σύνδεσμος http://escueladepastores.es/?page_id=5)

Οι καταρτίσεις εγγράφονται στο πλαίσιο ενός στόχου μεταφοράς των γνώσεων από γενιά σε γενιά, όπως αυτές που εφαρμόστηκαν στο έργο «TCAST» και στο έργο «ART TERRI» που αναφέρονται από τον Έλληνα εταίρο (σύνδεσμος για TCAST <http://tcast.oec.fr>)

Στο πλαίσιο αυτό έγινε επεξεργασία ενός οδηγού κατάρτισης με στόχο την υποστήριξη των αρμόδιων για την οργάνωση των καταρτίσεων και για τους εκπαιδευτές κατά την υλοποίηση μιας κατάρτισης, αλλά και προκειμένου να δοθούν διαφωτιστικά στοιχεία στους φορείς και στους αρμόδιους για τις αποφάσεις, ώστε να αναπτυχθεί αυτή η προσέγγιση για την κατάρτιση σε περιφερειακό επίπεδο. Ο οδηγός παρουσιάζει συγχρόνως τα διακυβεύματα και τους στόχους της κατάρτισης, το περίγραμμα της κατάρτισης, τα εργαλεία του εκπαιδευτή και τη μέθοδο αξιολόγησης. Αυτός ο οδηγός δίνει διευκρινιστικά στοιχεία στον εκπαιδευτή για τη σημασία που έχει η σχέση των γνώσεων με τα χαρακτηριστικά ενός τόπου. Ένα μεγάλο μέρος του αφιερώνεται στη μεθοδολογία της παρατήρησης προκειμένου να επιλεγεί ένας τόπος, να εντοπιστεί η πολιτιστική του κληρονομιά, να καταταγούν και χαρακτηριστούν τα στοιχεία της κληρονομιάς και να προκύψουν οι σχέσεις και οι εξελίξεις. Επιπλέον, για να γίνει προσβάσιμη αυτή η κατάρτιση σε άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, συνιστάται η χρήση της μεθοδολογίας της «εκπαίδευσης στο εργοτάξιο» (βλ. δελτίο του Έλληνα εταίρου), η οποία εξασφαλίζει 2 λειτουργίες: μια λειτουργία παραγωγής που δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης μιας συλλογικής δυναμικής και μια λειτουργία κατάρτισης που δίνει την ευκαιρία σε άτομα (συνήθως με σχολική αποτυχία) απόκτησης τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων σχετικών με μια επαγγελματική δραστηριότητα.

Η κατάρτιση Artisans du Territoire (Τεχνίτες ειδικευμένοι στα χαρακτηριστικά ενός τόπου) αποτελείται από 4 ενότητες:

1. Τεχνικές αναστήλωσης και τοπική τεχνογνωσία
2. Τεχνικές διαχείρισης και οργάνωσης ενός εργοταξίου
3. Γνώσεις σχετικές με τον τόπο, τους κανονισμούς και το κοινωνικοεπαγγελματικό περιβάλλον
4. Βασικές γνώσεις: εφαρμοσμένα μαθηματικά/πληροφορική/ στάση ζωής, προσωπικές και επαγγελματικές συμπεριφορές/ κοινωνική υποστήριξη και καθορισμός του επαγγελματικού σχεδίου

Η μέθοδος της εκπαίδευσης στο εργοτάξιο χρησιμοποιήθηκε επίσης από τον Σλοβάκο εταίρο (αναστήλωση ενός τείχους). Αυτή η παιδαγωγική μέθοδος δίνει την ευκαιρία απόκτησης βασικών δεξιοτήτων (οριζόντιες-εφαρμόσιμες τόσο στην ιδιωτική όσο και στην επαγγελματική ζωή, καθώς και μερικές δεξιότητες επαγγελματικές στον τομέα της δομημένης κληρονομιάς), από μειονεκτούντες νέους. Η πρακτική άσκηση διάρκειας 2-3 ετών ήταν πολύ αποτελεσματική για τη μελλοντική επαγγελματική ένταξη των νέων.

Εκτός της αναστήλωσης του τείχους αναπτύχθηκαν και καταρτίσεις σχετικές με την ανακαίνιση ενός ξύλινης κατασκευής σχολείου, σε διάφορες φάσεις. Το εργοτάξιο προσέγγισε τις τεχνικές επισκευές στέγης, αντικατάσταση κουφωμάτων και δαπέδων καθώς και τη χρήση ειδικών διακοσμητικών επιχρισμάτων.

ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ανθρώπινα περιλαμβανομένου και του τοπικού δικτύου συνεργασίας/πρακτικά/οικονομικά)

Ανθρώπινα μέσα: εθελοντές με την υποστήριξη εκπαιδευτών
 Υποστήριξη από ειδικούς: ανθρωπολόγος, κοινωνιολόγος, αρχαιολόγος, ιστορικός, διαχειριστής πολιτισμού
 Υποστήριξη από τοπικούς εμπυχωτές

Τεχνικά μέσα: Χώρος συνάθροισης για τις ημερίδες (οι καταρτίσεις γίνονται συνήθως στο πεδίο)
 Εκπαιδευτικά ΚΙΤ, πληροφοριακά στοιχεία, χαρτιά, φωτογραφίες, βίντεο, ψηφιακά μέσα
 Διάφορα εργαλεία
 Ατομικός και συλλογικός εξοπλισμός προστασίας
 Βασικά υλικά ανάλογα με το είδος του έργου (πέτρες, άμμος, ξύλα)

Οικονομικά μέσα: ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος της δράσης, τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, ευρωπαϊκά

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΟ-ΣΤΟΧΟΣ
<p>Οικονομικές: Η τεχνογνωσία συνεισφέρει στην οικονομική βιωσιμότητα του τόπου και οι κάτοικοι ενεργοποιούνται και συνεισφέρουν στην ελκυστικότητα του τόπου</p> <p>Κοινωνικές: Μέσω της μετάδοσης της γνώσης ο γνώστης με τον εκπαιδευόμενο δημιουργούν κοινωνικό δεσμό</p> <p>Περιβαλλοντικές: Η τεχνογνωσία εκφράζει τον δεσμό του ανθρώπου με τον τόπο του. Αποτελεί την έκφραση του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αξιοποιούν τον χώρο τους, το περιβάλλον, τους πόρους και τις αντιξοότητες.</p> <p>Πολιτισμικές: Η συλλογική απόκτηση της τεχνογνωσίας ευνοεί την ενδυνάμωση μιας κοινής πολιτισμικής ταυτότητας</p>	<p>Ευρύ κοινό Κοινό με δυσκολίες ένταξης Κοινό αρμόδιο για την οργάνωση των καταρτίσεων</p>

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Δικτύωση των φορέων
 Συμμετοχική διαδικασία όλων των ηλικιών
 Τρόπος εργασίας με τη μέθοδο «έρευνα-δράση» που υλοποιείται από εθελοντές με την υποστήριξη ειδικών
 Πρωτότυπη διαδικασία μεταφοράς της παραγωγικής τοπικής τεχνογνωσίας, σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακοί τρόποι μετάδοσης της γνώσης έχουν διακοπεί

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

- Υπόβαθρο παλαιότερων διακρατικών ευρωπαϊκών έργων για την αξιοποίηση των καλών πρακτικών
- Οργανωμένος και έμπειρος τοπικός φορέας.
- Νοοτροπία των κατεχόντων τις γνώσεις/επιθυμία να τις μεταδώσουν
- Επιστημονική και μεθοδολογική υποστήριξη
- Συμμετοχή ερευνητών και επιστημόνων στη διαδικασία/ με ειδικευση στην έρευνα και τη συστηματοποίηση των αποτελεσμάτων
- Επαρκή οικονομικά μέσα (τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, ευρωπαϊκά)
- Οριζόντια και συλλογική προσέγγιση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΑ5

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε εταιρός του έργου επεξεργάστηκε δελτία καλών πρακτικών που αντιστοιχούσαν στους 5 τύπους δράσεων που ακολουθούν. Η σύνθεση των δελτίων αφορούσε αφενός τον εντοπισμό των κοινών σημείων δράσης και αφετέρου στο πλαίσιο της δράσης να ξεχωριστούν οι πιο καινοτόμες και/ή πρωτότυπες. Το παρόν δελτίο παραπέμπει σε πιο συστηματική ανάγνωση που εμφανίζονται σε παράρτημα και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες

ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ (ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ)

- Καταγραφή και συστηματοποίηση της τεχνογνωσίας
- Κινητοποίηση του κοινού-στόχου
- Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση
- Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας
- Δημοσιοποίηση/ανάδειξη της εμπειρίας

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΤΟΠΟΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ κ.λ.π.)

Οι δράσεις δημοσιοποίησης αποτελούν κοινό προβληματισμό για το σύνολο των εταιρών. Σε γενικές γραμμές ο στόχος είναι να καταγραφεί η πιστότητα των δραστηριοτήτων.

Οι δράσεις δημοσιοποίησης ποικίλλουν και απευθύνονται σε διάφορους τύπους κοινού

- Σε ειδικούς
- Σε ευρύ κοινό ή ειδικό κοινό
- Επίσημη δημοσιοποίηση στις δημόσιες αρχές
- Σε χορηγούς

Υλοποιούνται εν γένει από τους υπεύθυνους της δράσης αλλά συχνά αναπτύσσονται εταιρικές σχέσεις για την υλοποίησή τους (δημόσιοι φορείς, σύλλογοι, πολίτες κ.λ.π.). Έτσι, οι δράσεις δημοσιοποίησης μπορούν να αναπτυχθούν και να εξαπλωθούν εντός και εκτός της περιοχής εφαρμογής. Συνήθως οι δράσεις δημοσιοποίησης υλοποιούνται όσο γίνεται πιο νωρίς, αμέσως μετά την έναρξη μιας δράσης.

Τα εργαλεία δημοσιοποίησης ποικίλουν και επιλέγονται ανάλογα με τα μέσα που διαθέτουν οι υπεύθυνοι των δράσεων, τους επιδιωκόμενους στόχους ή και των δεξιοτήτων τους στον τομέα της δημοσιοποίησης. Μερικές δράσεις δημοσιοποίησης έχουν συμμετοχικό χαρακτήρα και βασίζονται στους συμμετέχοντες στη δράση μεταφοράς της τεχνογνωσίας κάτι που αποτελεί και καινοτομία. Μερικές εκστρατείες δημοσιότητας δίνουν το λόγο στους συμμετέχοντες, πράγμα που ενισχύει την πιστότητα της δράσης μετάδοσης της γνώσης.

Οι εταιροι με τη μεγαλύτερη εμπειρία στον τομέα της δράσης εμφανίζουν μια πραγματική τεχνογνωσία ως προς τη δημοσιοποίηση, κάτι που δεν μπορεί να γίνει με αυτοσχεδιασμό.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ως επί το πλείστον οι εταίροι χρησιμοποιούν κλασικά και κοινά κανάλια και εργαλεία δημοσιοποίησης. Χρησιμοποιούνται πολύ τα παραδοσιακά μέσα: άρθρα στον τοπικό τύπο, ραδιοφωνικές εκπομπές, αφίσες, τηλεοπτικές συνεντεύξεις από τα τοπικά τηλεοπτικά μέσα. Ευρύτατη είναι και η χρήση των νέων τεχνολογιών: ηλεκτρονικός τύπος, εκστρατείες ενημέρωσης στα κοινωνικά δίκτυα, στα blogs, στις ειδικές ιστοσελίδες, στις εφαρμογές των κινητών τηλεφώνων, αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων, ενημερωτικών δελτίων κ.λ.π.

Η χρήση έντυπου υλικού είναι επίσης διαδεδομένη (φυλλάδια, flyers).

Αναφέρονται επίσης δράσεις δημοσίευσης μελετών. Κάποιοι εταίροι, χρησιμοποιούν και υπάρχοντα έντυπα για τη δημοσιοποίηση, όπως οι Σλοβάκοι που χρησιμοποιούν το ενημερωτικό περιοδικό του Δήμου. Εξάλλου έλαβαν χώρα και πολλές πρωτότυπες δράσεις δημοσιοποίησης:

- Εκθέσεις σταθερές και κινητές
- Διάδοση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από συνέδρια και ημερίδες. Ημέρες «ανοιχτές πόρτες» με επισκέψεις στα εργοτάξια κατάρτισης (απευθύνονταν στα ΜΜΕ, στους επαγγελματίες και στο πλατύ κοινό).
- Συμμετοχή σε τοπικές εκδηλώσεις (π.χ. παρουσία σε επαγγελματικές εκθέσεις και φεστιβάλ)
- Μετάδοση βίντεο μέσω youtube
- Ανάπτυξη εφαρμογών στα κινητά τηλέφωνα
- Χρήση αναστηλωμένων χώρων με παραδοσιακές τεχνικές για γύρισμα εκπομπών από περιφερειακά τηλεοπτικά κανάλια
- Δημιουργία τράπεζας φωτογραφιών
- Διαγωνισμοί ζωγραφικής σε σχολεία
- Διοργάνωση φιλικών εκδηλώσεων σε αποκαταστημένους χώρους
- Τοποθέτηση πληροφοριακής σήμανσης στο χώρο υλοποίησης του εργοταξίου
- Ατομική δημοσιοποίηση/με προσωπικές επιστολές) προς κάποιους συμμετέχοντες και προς τους χορηγούς
- Επισκέψεις εμπύχωσης στο πεδίο με τη συμμετοχή ντόπιου πληθυσμού και εξωτερικών επισκεπτών

Μερικές πρωτοβουλίες που τοποθετούν τους συμμετέχοντες στο κέντρο των δράσεων δημοσιοποίησης παρουσιάζουν έντονο και καινοτόμο χαρακτήρα.

Η κατάρτιση πρεσβευτών για τα έργα έχει αναπτυχθεί στη Σκωτία. Επίσης, σύμφωνα με τον Σκωτσέζο εταίρο, είναι σημαντική η επικοινωνία με τους κατοίκους του τόπου για να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον τους. Ο ντόπιος πληθυσμός συμμετέχει άμεσα με τον τρόπο αυτό στις δράσεις δημοσιοποίησης και μπορεί να επωφεληθεί μιάς άμεσης ευαισθητοποίησης και σχετικής κατάρτισης.

Αυτή η καινοτόμα πρακτική εφαρμόστηκε από τον εταίρο της Σκωτίας στις τοποθεσίες Cally και Fleet Valley. Δόθηκε στους κατοίκους η δυνατότητα να εκφραστούν γραπτά με κείμενα που δημοσιεύτηκαν στα ενημερωτικά δελτία. Σύνδεσμος: www.gatehouse-of-fleet.co.uk

Στην Ελλάδα, το έργο «Stone and Tradition», του προγράμματος Interreg Ελλάδα – Ιταλία 2007-2013, είχε στόχο τη διατήρηση και προώθηση των τεχνικών της πέτρας. Μεταξύ των δράσεων που υλοποιήθηκαν ήταν και η διοργάνωση ενός διήμερου φεστιβάλ για «Τον πολιτισμό της πέτρας στην Ήπειρο», που έλαβε χώρα στο Camrus του πανεπιστημίου των Ιωαννίνων και είχε ως στόχο την ανάδειξη της εμπειρίας που αποκτήθηκε κατά την υλοποίηση του έργου, μέσα από ένα γεγονός με συμμετοχικό χαρακτήρα που συγκέντρωσε ένα πλήθος διαφορετικών φορέων και ατόμων, γύρω από το θέμα της πέτρας.

Στην Ισπανία, στο πλαίσιο του έργου «da Mayor a Menor» η δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων του έργου πραγματοποιήθηκε με διάφορα μέσα, μεταξύ των οποίων μια ενημερωτική επιστολή που κυκλοφόρησε μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου. Ιδιαίτερα καινοτόμο ήταν το εργαλείο ανάρτησης στην πλατφόρμα youtube, με ταινίες βίντεο στις οποίες συμμετείχαν οι πρωταγωνιστές των δράσεων.

Σύνδεσμος: <http://www.ong-cas.org/index.php/de-mayor-menor>

ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ανθρώπινα περιλαμβανομένου και του τοπικού δικτύου συνεργασίας/πρακτικά/οικονομικά)

Ανθρώπινα: Ομάδες και υπεύθυνοι έργου

Τεχνικοί υπολογιστών και δικτύων

Εμπλοκή των συμμετεχόντων και ωφελούμενων της μετάδοσης της τεχνογνωσίας

Εθελοντές

Στοχευμένες συμβάσεις

Εξωτερικοί συνεργάτες για δράσεις σημαντικής εμβέλειας

Τεχνικά: Φωτογραφικό και κινηματογραφικό υλικό

Διάφορα υλικά (για εκθέσεις κ.λ.π.)

Φωτογραφικό υλικό

Υλικό και δικτυώσεις πληροφοριακής σύνδεσης internet

Κατάλληλο υλικό software

Χώροι συναθροίσεων και μηχανήματα προβολής

Τραπέζια, καρέκλες

Υποστήριξη και τεχνικά μέσα από δημόσιους εταίρου

Οικονομικά: Τα οικονομικά μέσα ποικίλλουν ανάλογα με το είδος της δράσης. Μπορεί να είναι αυξημένα αν απαιτείται σύμβαση με ειδικευμένο εξωτερικό συνεργάτη

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Οικονομικές : δυναμική και ελκυστική εικόνα του τόπου
 Κοινωνικές : ενίσχυση της ευαισθητοποίησης ως προς τη σημασία της σύνδεσης μεταξύ των γενεών
 Περιβαλλοντικές :Χρήση των ψηφιακών μέσων επικοινωνίας που αναπτύσσονται περιορίζοντας τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις
 Πολιτιστικές : Οι εκστρατείες δημοσιοποίησης ενισχύουν την τοπική ταυτότητα

ΚΟΙΝΟ-ΣΤΟΧΟΣ

Ευρύ κοινό
 Κοινο στοχευμένο ανά κοινωνική, δημογραφική ή επαγγελματική κατηγορία
 Κοινό τεχνικών ή επαγγελματιών

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Εταιρικού τύπου εκστρατείες ενημέρωσης με πολλά σημεία αναπαραγωγής της ενημέρωσης μέσω του δικτύου. Εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων, εργαλείων και προϊόντων δημοσιοποίησης από κάποιους εταίρους. Συμμετοχική προσέγγιση των δράσεων ενημέρωσης: υπευθυνοποίηση των συμμετεχόντων ως προς τη διάχυση της εμπειρίας, κατάρτιση όσων εκφράζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Χρήση εναλλακτικών μέσων για τη δημοσιοποίηση: τέχνη, φωτογραφία, ποίηση
Μερικοί εταίροι παίρνουν πιο σημαντικές πρωτοβουλίες για να δημιουργήσουν το υπόβαθρο της δημοσιοποίησης (συνέδρια, εκθέσεις, φεστιβάλ)

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Επαρκή οικονομικά μέσα, τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, ευρωπαϊκά
Η προετοιμασία της δημοσιοποίησης πρέπει να έχει προηγηθεί και να ακολουθεί το έργο σ' όλη τη διάρκειά του ώστε να συγκεντρώνονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία και το υλικό για την υλοποίηση των δράσεων ενημέρωσης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ